

תנועת הצופים העבריים בישראל (ע"ר)

אב תשפ"ג | אוגוסט 2023

מפעלי פתיחת קורס תשפ"ד

שנת ט' היא שנת ההכשרה של חניכי/ות ט' לקראת שנה הבאה שבהם יכנסו לשכבה הבוגרת של השבט ובה ינהלו, יתפעלו ויהיו הדמויות החינוכיות המנהיגות את השבט. את פתיחת הקורס מציינים באופן הנהגתי בתחילת השנה ולאחר פתיחת הקורס ההנהגתית הפעולות בשבט יתמקדו בהכשרת החניכים/ות לקראת שנה הבאה לפי התוכנית השנתית ההנהגתית וכמובן המסע בצופים כתוכנית ההדרכה החינוכית של התנועה.

את מפעלי פתיחת הקורס לשנת תשפ"ד נערוך בסימן **מנהיגות צופית בחברה הישראלית**.

מפעלי פתיחת הקורס מזמנים לנו אפשרות לערוך תיאום ציפיות עם חניכי/ות הקורס לגבי התהליך השנתי שהחניכים/ות יעברו השנה ותיאום ציפיות על דמות חניך/ת קורס בתנועת הצופים. מדי פעם מדריכי/ות ט' חוששים/ות מתי הוא הזמן הנכון כדי להתחיל את התהליך, להעביר תוכן שיכין את החניכים/ות לשנה הבאה, לדבר על נושאים מורכבים, להתחיל התנסויות וכדומה, מפעלי פתיחת הקורס הם ההזדמנות שלנו והזמן הנכון בכדי לפתוח תהליך בצורה ראויה ונכונה לחניכים/ות.

מה חשוב לנו להשיג במפעלי פתיחת הקורס?

ראשית נזכור שזה לא עוד מפעל, לא עוד טיול אלא מפעל המעביר את המסר – אתם/ן דור המנהיגים והמנהיגות הבא בחברה הישראלית. עם המסר הזה אנחנו ניגשים/ות למפעל שבנוף הצופי לאורך המסע של חניכי/ות ט' בצופים הם עדיין לא עברו. לשם כך, נדרשת הכנה מתאימה עם חניכי/ות ט' בשבטים וכמובן אל מול צוותי ומלווי ט'.

חשוב לנו להשיג את תחושת קפיצת המדרגה משלב החניכות בתנועה, לאחר ההבטחה אל עבר חניך/ת קורס בתנועה- מחויבות ואחריות לא רק בתוך השבט אלא גם בחברה הישראלית כולה.

בכדי להשיג את המטרות הנזכרות מעלה ישנם 4 מתווים למפעלי פתיחת קורס בהנהגות. לכל מתווה מצורף רציונאל, לוז לדוגמא, תוכנית הדרכתית והערות על המתווה.

באחריות ההנהגה לבחור את המתווה המתאים לה ולבנות ביחד עם צוות המפעל את שמונת השבועות למפעל ולהוציא את החוויה החינוכית המדויקת להנהגה.

מתווים תנועתיים למפעלי הקורס:

1. [טיול+ מפגש עם קהילה בתוך ההנהגה או מחוצה לה](#)
2. [סמינר מנהיגות הנהגתי](#)
3. [סיירות וצופיות- ספארי פתיחת קורס](#)
4. [סיור מנהיגות](#)

הכנה ברמה השבטית:

- אסיפת הורים – הסבר על שנת ט' באופן כללי ועל טיול/ סמינר פתי"ק בפרט.
- ישיבת מלווי/ות ט' בשבטים- מה כולל התהליך ומה הציפייה בביצוע?
- חלוקת אחריות לחניכים/ות- ראשי/ות ועדה, התנסויות במפעל וכו'.
- תחקירים חינוכים שבטיים.
-

הכנה ברמה השבטית- המסע בצופים | עוגנים מתוך מסלול 1

מה קורה בצופים מחוץ לשבט שלי?

האם תנועת הצופים דמוקרטית?

מהי שנת ט'?

מהי הקבוצה הצופית?

התנסויות במפעלי פתיחת קורס:

ניתן ואף רצוי להתחיל את תהליך ההתנסויות במפעלי פתיחת הקורס – להעביר זמן משחק/ צופיות/ נקודת מבט וכו בתוך קבוצת השווים. יש לדאוג לקיום תצפית ומשוב ראויים על ההתנסות.

בכל מקרה, גם אם יש התנסויות במפעל וגם אם אין- יש לערב את החניכים/ות בהכנות למפעל ולתת להם/ן אחריות כמו קניות, הרשמה, ציוד וכדומה.

תנועת הצופים העבריים בישראל (ע"ר)

טיול ומפגש עם הקהילה בתוך ההנהגה או מחוצה לה:

רציונאל המתווה:

כחלק מההכנה לשנה הבאה נתמקד בטיול פת"ק כמודלינג להדרכה צופית בטיול. הטיול יתמקד בשאלות המרכזיות- מהי הדרכה בטיול? מהי הדרכה מקיימת? מה מקום הטבע בקבוצה הצופית? מי אנחנו כדור המנהיגות והמנהיגים הבא של מדינת ישראל? בשונה משאר המפעלים שעברו החניכים והחניכות עד עכשיו בתנועה, יתקיימו שני מאפיינים חדשים במפעל זה:

1. הדרכה שקופה- בכדי לאפשר מודלינג ולפתוח את שנת הקורס בלמידה משמעותית מדריכי ומדריכות ט' ישתמשו בכלי הדרכה שקופה בטיול.

2. מפגש סביב החברה הישראלית- כתנועת נוער שחרטה על דגלה להיות מגדלור בחברה הישראלית ולקרב בין שונים- שווים בחברה, במהלך המפעל יתקיימו מפגשים בין שבטים/אוכלוסיות בדיונים או שיח על החברה הישראלית והמקום שלנו בה.

תוכן חינוכי:

שבילים מרכזיים- שביל הצופיות, שביל הדמוקרטיה שביל האחריות חברתית ושביל זהות יהודית-ישראלית.

שאלה מרכזית לטיול- מהי מנהיגות צופית בחברה הישראלית?

שאלות מרכזיות לתוכן הטיול:

- מהי הערך של טיול בטבע?
- מהי הדרכה מקיימת?
- מה מקום המדריך/ה בטיול?
- מעגלי שיח- מה מצב החברה הישראלית היום ומה התפקיד שלנו? – ניתן לייצר מפגשים בין שבטים בקבוצות קטנות סביב הנושא או לייצר מפגש עם תנועת נוער אחרת או עם הקהילה מסביב למקום הטיול.

לוח לזוגמה:

שעה	יום 1	יום 2
7:00		שעת גג להשכמה, ניקיונות וקיפול חניון
8:00		יציאה למסלול
9:00		זמני צופיות וזמני תוכן סביב הדרכה בטיול
10:00		
11:00		
12:00		
13:00	התאספות בשבטים	
14:00	נסיעה לחניון	
15:00	פעילות פתיחה- מה הערך של טיול בטבע?	
16:00	הקמת אוהלים (בעדיפות לאוהלי סיירים) וזמן צופיות	פעילות סיכום- מה התפקיד שלנו כדור המנהיגים הבא של החברה הישראלית?
17:00	תחילת בישול צופי בקבוצות	טקס סיום
18:00	בישול צופי בקבוצות	נסיעה חזרה לשבטים
19:00	ארוחת ערב	
20:00	מעגלי שיח	
21:00	פעילות לילה צופית (א"ש לילה, התגנבות יחידים/ות, סמפור, וכד')	
22:00	התארגנות לשינה	
23:00	כיבוי אורות	

תנועת הצופים העבריים בישראל (ע"ר)

סמינר מנהיגות הנהגתי:

רציונאל המתווה:

בכדי להתעמק בתוכן חדש בשנת הקורס ולקיים מפעל שמאפשר גם שמירת שבת, נקיים סמינר מנהיגות הנהגתי שיוכל להתקיים בתנאי פנימייה. הסמינר יתקיים במסגרת הקבוצה עם מדריכי/ות הקבוצה האורגאניים/ות וביחידות שונות במהלך הסמינר יתקיימו גם יחידות בחירה לחניכים/ות בנושאים המעניינים אותם/ן שיעברו בקבוצות מעורבות.

תוכן חינוכי:

שבילים מרכזיים - שביל כישורי חיים, שביל הדמוקרטיה, שביל אחריות חברתית ושביל זהות יהודית-ישראלית.
שאלה מרכזית למפעל - מהי מנהיגות צופית בחברה הישראלית?

שאלות מרכזיות לתוכן הסמינר:

- מהי דמות הצופה הבוגר בחברה הישראלית?
- מה מצבה של החברה הישראלית ומה תפקידי במצב זה?
- מה תפקיד תנועת הצופים בחברה?
- מה המקום שלנו כבני נוער בשינוי ושיפור החברה?

יחידות בחירה - לפי קהילות שונות בחברה - להכיר את החברה הישראלית:
החברה החרדית, החברה הערבית, הציבור הציוני דתי, החברה הדרוזית, הקהילה הלהטבק"ית וכדומה.

לוי"ז לדוגמה:

שעה	יום 1	יום 2
7:00		השכמה, ניקיונות והזדכות על חדרים
8:00		ארוחת בוקר
9:00		זמן משחק
10:00		מה המקום שלנו כבני/ות נוער בשינוי ושיפור החברה הישראלית
11:00		זמן צופיות
12:00		מהי משימת מסלול ומה המשימה שלנו במסלול זה?
13:00	התאספות בשבטים	ארוחת צהריים
14:00	נסיעה למוקד	זמן משחק
15:00	פעילות פתיחה - מה מצבה של החברה הישראלית ומה תפקידי במצב זה?	נקודת מבט
16:00	זמן צופיות	מהי דמות הצופה הבוגר/ת בחברה הישראלית?
17:00	מה תפקידה של תנועת הצופים בחברה?	פעילות סיכום - מה התפקיד שלנו כדור המנהיגים/ות הבא של החברה הישראלית?
18:00	התארגנות בחדרים (בהתאם לשעת כניסת השבת - תפילת מנחה, קבלת שבת וערבית)	טקס סיום
19:00	ארוחת ערב	נסיעה חזרה לשבטים (בהתאם לשעת צאת השבת)
20:00	יחידות בחירה הנהגתיות - להכיר את החברה-קבוצות מעורבות	
21:00	פעילות לילה קבוצתית	
22:00	התארגנות	
23:00	כיבוי אורות	

תנועת הצופים העבריים בישראל (ע"ר)

סיירות וצופיות- ספארי צופיות בשנת ט':

רציונאל המתווה:

כחלק מהתכנית האסטרטגית של תנועת הצופים נתמקד במפעל זה בזירת "זהות ושייכות תנועתית" ובאתגר "חיבור לצופיות". במפעל זה נרצה לייצר פעילות של יומיים שכלולה בתוכה אתגרים שהקבוצה צריכה לעבור כקבוצה ותוך כדי תלמד מיומנויות צופיות. במהלך המפעל נטייל במסלול קצר ובמוקדים שונים בתוך המסלול יחכו לקבוצה תחנות אתגר כחלק מהפעילות.

תוכן חינוכי:

שבילים מרכזיים- שביל כישורי חיים, שביל הצופיות ושביל האחריות החברתית.

שאלה מרכזית לטיול- מהי מנהיגות צופית בחברה הישראלית?

שאלות מרכזיות לתוכן המפעל:

- מהי הקבוצה הצופית לפי באדן פאוול?
- מהי כוחה של קבוצה בצופים?
- איך ניתן להשתמש באקטיביזם כדי לקדם קיימות?

תחנות צופיות לדוגמה:

[מצורף ספר המרלצ לפעילויות צופיות אתגריות](#)

ניתן לייצר תחרות הנהגתית על זמן או ניקוד, ולהכריז בסיום המפעל במפקד על הקבוצה הזוכה.

שעה	יום 1	יום 2
7:00		השכמה וניקיונות
8:00		ארוחת בוקר
9:00		יציאה למסלול / תחרות בנייה מהירה בחניון
10:00		תחנה 2
11:00		תחנה 3
12:00		זמן משחק
13:00	התאספות בשבטים	ארוחת צהריים
14:00	נסיעה למוקד	תחנה 4
15:00	פעילות פתיחה- מהי הקבוצה הצופית לפי באדן פאוול	איך ניתן להשתמש באקטיביזם כדי לקדם קיימות?
16:00	תחנה 1	תחנה 5
17:00	בניית אוהלי סיירים	פעילות סיכום- מהי כוחה של קבוצה בצופים?
18:00	בישול צופי	מפקד וטקס סיום
19:00	ארוחת ערב	נסיעה חזרה לשבטים
20:00	מסביב למדורה- מה הציפייה שלי מהקבוצה שלנו השנה?	
21:00	פעילות לילה צופית- א"ש לילה / התגנבות יחידים / סמפור וכד'	
22:00	התארגנות לשינה	
23:00	כיבוי אורות	

תנועת הצופים העבריים בישראל (ע"ר)

סיור מנהיגות בירושלים:

רציונאל המתווה:

בכדי לחשוף את החניכים/ות למנהיגות בחברה הישראלית נעשה סיור בירושלים דרך נקודות מרכזיות לעם היהודי ומדינת ישראל. במהלך הסיור החניכים/ות יחשפו לתהליכים בחברה הישראלית ויבססו את דמות המנהיג/ה הצופי/ת שלהם/ן.
** ניתן לקיים את סיור המנהיגות במתכונת המאפשרת שמירת שבת עם התאמות נדרשות.

תוכן חינוכי:

שבילים מרכזיים - שביל הדמוקרטיה, שביל האחריות החברתית ושביל זהות יהודית-ישראלית.

שאלה מרכזית לטיול - מהי מנהיגות צופית בחברה הישראלית?

נקודות ציון מרכזיות הרלוונטיות לתוכן הטיול: גן העצמאות, בלפור, בית המשפט העליון, הכנסת, משכנות שאננים, משכן הנשיא, עמק המצלבה, מרכז מורשת יהדות צפון אפריקה, עיריית ירושלים, הכניסה האתיאופית, שכונת מאה שערים, שכונת מוסררה.

שאלות מרכזיות לתוכן:

- מה מצב החברה הישראלית אחרי 75 שנות עצמאות?
- מהי דמות הצופה הבוגר/ת ולכן אני שואף/ת?
- מה מקום תנועת הצופים בחברה הישראלית?

לו"ז לדוגמה:

שעה	יום 1	יום 2
7:00		השכמה וניקיונות
8:00		ארוחת בוקר
9:00		יציאה לסיור
10:00		מוקד 1
11:00		מוקד 2
12:00		מוקד 3
13:00	התאספות בשבטים	ארוחת צהריים
14:00	נסיעה למוקד	מוקד 4
15:00	פעילות פתיחה - מהי דמות הצופה הבוגר/ת ולכן אני שואף/ת?	מוקד 5
16:00	זמן משחק	סיום סיור
17:00	מה מצב החברה הישראלית אחרי 75 שנות עצמאות?	פעילות סיכום - מה המקום של תנועת הצופים בחברה הישראלית?
18:00	בישול צופי (בהתאם לשעת כניסת השבת - תפילת מנחה, קבלת שבת וערבית)	טקס סיום
19:00	ארוחת ערב	נסיעה חזרה לשבטים (בהתאם לשעת צאת השבת)
20:00	מסביב למדורה - מה הציפייה שלי משנת הקורס? קבוצות מעורבות (בפעילות שמאפשרת שמירת שבת - מעגל שיח במקום מדורה)	
21:00	פעילות לילה צופית - א"ש לילה	
22:00	התארגנות	
23:00	כיבוי אורות	

